

BEORAMA

BEOGRADSKA KULTURNA PANORAMA

KO JE UBIO WALTER BENJAMINA ILI 50 GODINA MIRA?

GALERIJA NIKKI DIANA MARQUARDT
9, PLACE DES VOSGES, PARIS
(PROJECT FOR EUROPE)

Vreme održavanja: 8.5.1995. - 6.8.1995.

Dizajn pozivnice i plakata: MRDJAN BAJIĆ

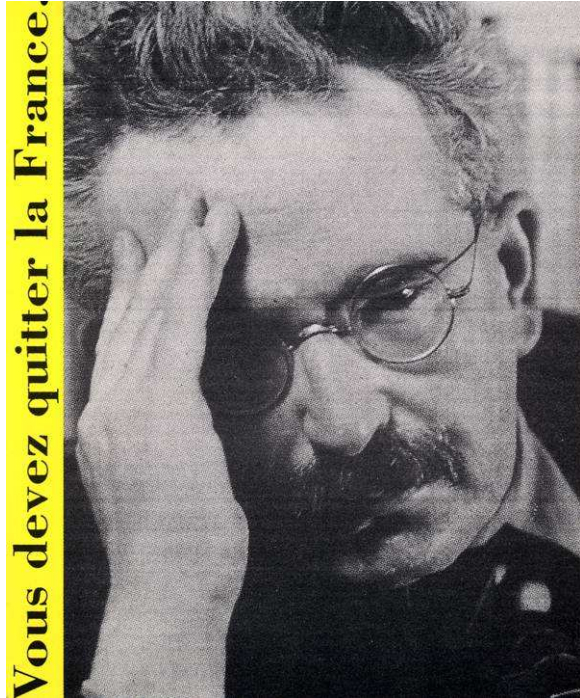
Prodgovor: NIKKA DIANA MARQUARDT

Učesnici: Francisc Abad, Mrdjan Bajić, Arezki Aoun, Mirsad Jazić, Žarko Vijatović, Malgorzata Lempicka-Brian & Krzysztof Szalek, Milimir Kovačević i Raša Todosijević

Pariska galerija Nikki Diana Marquardt (9, pluća des Vosges) priredila je početkom maja ovo godinu izložbu pod nazivom "Ko je ubio Walter Benjamina ili 50 godina mira?". Na toj izložbi su sudjelovala i dva umetnika iz Beograda: RAŠA TODOSIJEVIĆ i MRDJAN BAJIĆ.

Srod volikog slavija koja je zahvatilo Pariz, parade povodom 50 godina mira i izborne groznice oko novog predsednika Francuske Republike, ova izložba je iz simboličnih razloga otvorena 8. maja i trajeće - za pariske prilike zaista neobično dugo - gotovo puna tri meseca. Njeno zatvaranje se prodvicija za 6. avgust ili na dan kada je takodje pre pedeset godina američki avion bacio atomsku bombu na japanski grad Hirošimu s ciljem da japansku armiju prinudi na trenutnu i bezuslovnu predaju.

Imajući pred sobom ta dva monumentalna datuma za civilizaciju XX veka, propast jedne od postojećih totalitarnih ideologija ponikle na tlu srednje Evrope i dan stravičnog masakra kojim započinje takozvana nova, atomska era, ali i doba uvoda u hladni rat, izložba je usmerena na jednu ličnost, na sudbinu nemačkog Jevrejina, knjižovnika i filozofa moderne kulture Walter Benjamina. Tačnije, izložba se u najširem smislu bavi nerasvetljenim pitanjem razloga njegovog samoubistva na koje se on, u bezizlaznoj situaciji, odlučio jednog neutvrđenog dana u septembru 1940. godine, na nekoj pustari u blizini francusko špansko granico. Moto ovo, uistinu skromne manifestacije, jeste pokušaj da se kroz ličnost Waltera Benjamina, ličnost apatrida, i njegov tragičan kraj, još jednom, kao i toliko puta do sada, ukaže na položaj i na sudbine onih velikih evropskih intelektualaca koji se u prolomnim istorijskim zbivanjima nisu priklanjali stihiji masovnih pokreta, nisu prihvatili niti javno podržavali dominantne zamisli o uređenju sveta i koji su, zbog svog nacionalnog porekla i zamisli o boljem životu, neminovno postajali žrtve totalitarnih režima ovog ili onog porokla, a još više žrtve totalitarnih režima ovog ili onog porokla, a još više žrtve privremenog slopila, kolektivnog straha i histeričnog zastranjivanja koje u teškim okolnostima lako zahvata gotovo sve slojeve nekog, najblaže rečeno, uzburkanog društva sred kriznih vremena. Savrmeni ali istovremeno i trajni simbolični značaj samoubistva Waltera Benjamina - posle njegovog uzaludnog pokušaja da se legalno domogne izlazne vize s područja Francuske koje je nadzirala proslavljena ličnost iz I Svetskog rata, general Poten i njegova vlada u Višiju, i da preko Španije izbogne za Sjedinjeno Američko Države kao i toliko drugih evropskih intelektualaca i umetnika - leži u potvrđenom ljudskom iskustvu da u vremenu

Walter Benjamin

rata, u vremenima opšto moralno korupcije i kolektivno histerije, iznova i zakonomerno na svetlo dana, iz kanalizacije, izvire talog života, najniži, diluvijalni refleksi čije su prvo žrtve ljudi drugog porokla, druge rase, ili nezavisne ličnosti koje svojim životnim stavovima i svojim mislima svedoče da negde, sred opšte stihije i društvenog ludila, još uvek postoji zdrav razum i moralna postojanost univerzalnih dimenzija. Ukratko, takve oaze razuma, ti svedoci istine, jesu, kako juče tako i danas neprijatni orijentiri kojih se svako totalitarno društvo želi što pre rešiti ili svim svojim raspoloživim sredstvima prikriti njihov značaj i obesnažiti njihovo postojanje.

Imajući za petama nemačku policiju (Geheime Staatspolizei), poznatiju pod skraćenicom Gestapo, dakle policiju koja iz vernosti prema svom vodji nije poštovala elementarna prava vlastitog naroda ni civilizovane zakone, usamljen i bez nade da će od bezlične birokratije generala Petena isposlovati spasonosnu izlaznu vizu, Benjamin boži ka Španiji da bi u trenutku beznadja zbog osujećenog prelaska granico izvršio samoubistvo. Proma nokim, dođuše nepouzdanim svedočenjima, on je za sobom ostavio kofer pun svojih spisa kome se od tog tragičnog trenutka gubi svaki trag.

Cress Indian